

Projekt azonosító: TAMOP-3.1.4-08/2-2008-0082

Feladatellátási hely: SZTE Juhász Gyula
Gyakorló Általános Iskolája, Alapfokú
Művészetoktatási Intézménye, Napközi Otthonos
Óvodája

**SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános Iskolája,
Alapfokú Művészetoktatási Intézménye, Napközi
Otthonos Óvodája
6725 Szeged, Boldogasszony sgt. 8.**

Témaszám: 27 21 OU715

**Intézményi önálló innováció, a HEFOP 3.1.3.
pályázat keretében elkezdett műhelymunka
folytatása (idegen nyelvi anyag kidolgozása)**

Idegen nyelvi innováció

Általános iskolánk a HEFOP 3.1.3-as pályázatnak megfelelően vállalta az új oktatási igényekhez szükséges oktatás-nevelés módszertani megújulásban való részvételt, és ezeknek a módszertani eszközöknek a bevezetését az intézmény oktatási rendszerébe. Kollégáink megismerkedtek a SuliNova KHT felkérésére, részben munkaközösségünk tagjai által kifejlesztett, modulokból felépülő programcsomagok tartalmával, szerkezetével.

Az idegen nyelvi és az általános kompetenciák fejlesztését célzó kompetencia alapú programcsomagok alkalmazását a 2006/2007. tanévtől kezdve B modulként az ötödik és hetedik évfolyamon feljövő rendszerben beépítettük helyi tantervünkbe.

A HEFOP 3.1.3. pályázat folytatásaként a 2009/2010. tanévtől bekapcsolódtunk a TÁMOP-3.1.4 programba, melynek alapvető célja a sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése és a kompetencia alapú oktatás elterjesztése a magyar közoktatási rendszerben, ami hozzájárul a foglalkoztatási helyzet javításához. Ennek érdekében a pályázat a kompetencia alapú oktatás módszertanának és eszközeinek széleskörű elterjesztését célozza, a pedagógusok módszertani kultúrájának korszerűsítését, a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztését és megerősítését, a rendszerben meglévő szelektív hatások mérséklésével, valamint az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítésével.

A pályázat további célja, hogy a regionális operatív programok keretében megvalósuló infrastrukturális fejlesztéseket összekapcsolja a szükséges szakmai tartalmi és módszertani fejlesztésekkel, annak érdekében, hogy azok egymás hatásait erősítve, komplex módon járuljanak hozzá az oktatás minőségének javulásához.

A program a következő tanítási és tanulási stratégiák alkalmazását javasolja:

- a közlő tanítás-tanulás,
- a kooperatív tanítás-tanulás,
- az önálló felfedezések és kutatások,
- a pedagógiai projektek készítése,
- a **drámajáték**, mely segíti az interaktív, alkalmazkodó tanítás-tanulást és
- a konstruktív tanítás-tanulás.

Munkaközösségünk tagjai eddig is nyitottak voltak az újdonságok iránt és nagy hangsúlyt fektettek az oktatás megújulásához, eredményességéhez nélkülözhetetlen önképzésre, módszertani eszköztárunk színesítésére, fejlesztésére, megújítására és az innovatív pedagógiai kísérletekre.

Ezek eredményeként láttuk szükségesnek iskolai nyelvoktatásunk formai és tartalmi, tanulóink holisztikus nevelését nagyobb mértékben segítő megújítását, átalakítását.

Általános iskolánk idegen nyelvi munkaközössége és művészeti iskolánk színjáték tanszakának idegennyelv-szakos tanárai közösen kidolgoztak egy pedagógiai innovációt, melynek keretében ötvöztük az emelt szintű idegennyelv-oktatás és a drámajáték feladatait, szakmai követelményeit. Az angol és német emelt szintű osztályba járó tanulóink az általános iskola 1-2. évfolyamán heti kettő, harmadik évfolyamon heti négy órában, csoportbontásban tanulják az angol illetve német nyelvet a drámapedagógia módszereinek alkalmazásával.

A 3. osztály végén a szülők és a tanulók választhatnak, hogy a továbbiakban (4-8. osztályig) milyen formában kívánják tanulni az idegen nyelvet:

- emelt szintű nyelvi osztályban (heti 5 óra, térítési díj/tandíj mentes)
- emelt szintű dráma osztályban (heti 4+3 óra, térítési díj/tandíj köteles)

Az innováció lényege, hogy a csoportok kéthetes ciklusban, a drámajáték, a vers- és prózamondás, a beszéd- és mozgásgyakorlatok tantárgyak, valamint a kommunikatív nyelvoktatási módszerek megfelelő hagyományos nyelvórai keretek között, egyfajta tantárgytömbösítéssel

- fejlesztik az idegen nyelvi kommunikatív és interkulturális kompetenciájukat,
- adottságaiknak és képességeiknek megfelelően, különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlesztik érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeiket, készségeiket,
- az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül fejlesztik szociális kompetenciájukat,
- gazdagítják önkifejezési formáikat és
- elsajátítják, hogyan lehet beszédük oldottabb, természetesebb, érthető és élvezhető mind a mindennapi kommunikációban, mind pedig dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt.

A *dráma tantárgy célja* a felszabadult örömet nyújtó játéklehetőség megteremtése, mely során a gyakorlatok és játékok keretében lehetőséget kell biztosítani a tanulók saját teljesítményükhöz képesti optimális haladáshoz. Az egész osztályos és a kiscsoportos játékok és gyakorlatok sora mind az egyén különféle megnyilvánulását igényli, mely az iskolába lépő gyermekek önbizalmának növelését eredményezheti.

A játékelmény megteremtésén túl az második évfolyamtól kezdődően már a játékokban és gyakorlatokban való tudatosabb részvétel, azaz a játék egy magasabb szintű befogadása, és az ennek megfelelő tanulói megnyilatkozás a cél. Ennek érdekében új gyakorlattípus kerül be a témakörök közé: amely a koncentráció, a figyelemösszpontosítás fejlesztésére irányul, valamint a színházi formanyelv elemeinek bevezetése is megjelenik mint a tárgy egyik legfontosabb fejlesztési területe.

A tevékenységközpontúság mellett az általános iskola 3. osztályától kezdve már fontos cél az ismeretek megszerzése is – versek, novellák, népi játékok szabályai, szövegei, dallamai –, még akkor is, ha mindez játékokon és gyakorlatokon keresztül történik.

Az általános iskola 4. osztályától kezdve a tantárgy célja a korábbi ismeretek, tevékenységek szintetizálása, azaz újrateremtés egy magasabb szinten. A játékok szabályai gyarapodnak és bonyolultabbá válnak, ugyanakkor az ismeretek is bővülnek, és még az alkalmazási feltételek is nehezebbek. Itt már gyakori a páros tevékenység, ami elmélyültebb munkát tesz lehetővé, és mint megnyilatkozási, bemutatkozási lehetőség, még nagyobb kihívást jelent, mint a korábbi formák.

A felsőbb évfolyamokban valamennyi gyakorlat kapcsán a színház és színházi kifejezéssel való közvetlen kapcsolat kimutatása és ennek tudatosítása a cél, ugyanakkor még mindig fontos a játékelmény maga, és a játékban való közreműködés alapján a reális önértékelés feltételeinek megteremtése, valamint a magasabb óraszám adta lehetőséggel az intenzívebb fejlesztési hatás elérése

A dráma tantárgy keretében legfontosabb cél

- a gyermekkori társas kapcsolatok megismerése, azokban való eligazodás és az együttműködés képességének kialakítása fejlesztése,
- a társas kapcsolatok gyakorlása különböző élethelyzetekben,
- az ember érzésvilága megismerésének elősegítése, az érzelmek kifejezés különböző

módjainak gyakorlása, ismert és spontán helyzetekben egyaránt,

- a szöveg mögötti vagy szöveg nélküli kommunikációs lehetőségek, formák meg- és felismerése, megértése, megtanulása (pl. testbeszéd, egyéb metakommunikációs jelrendszer stb.).

Az élő idegen nyelv műveltségi terület, ezen belül pedig *az angol és a német nyelv tantárgyak céljai* és tartalma összhangban állnak a Nemzeti alaptanterv 2007 (Nat) többi műveltségi területének céljaival, tartalmával, és az Európa Tanács ajánlásaival. A nyelvtanulás folyamata a Nat bevezetőjében megfogalmazott kulcskompetenciákra épül. Az élő idegen nyelv tanulásának és tanításának alapvető célja a kommunikatív idegen nyelvi kompetencia kialakítása és fejlesztése. A fejlesztési feladatok minden nyelvelsajátítási szinten (A1-, A1, A2, B1, B2, C1, C2) a következő receptív és produktív készségek fejlesztését foglalják magukba: beszédértés, olvasásértés, beszédkészség, írás.

A közoktatásban, ezen belül az általános iskola végére, minden diák számára előírja a Nat legalább egy élő idegen nyelvből az A1-es, azaz az európai minimumszint elérését. Mivel diákjaink az angol és a német nyelvet emelt óraszámban tanulják, a 8. évfolyam végére minden diáknak az A2-es nyelvi szint, azaz az európai alapszint elérését tűztük ki célként.

A nyelvoktatáson belül különbséget kell tennünk a kisgyermekkor, illetve a későbbi nyelvoktatás között: A *kisgyermekkor idegennyelv-oktatás* alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást, főként a receptív készségek fejlesztésével. Ezekhez járul még a nyelvtanulási stratégiák kialakításának megalapozása.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. A gyerekek számukra érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő kihívást jelentő tevékenységekben vesznek részt. Ezek során a célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust értve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat lassú, az idősebb korosztályra jellemző látványos nyelvi eredményt nem várhatunk. Egyik tipikus jellemzője a csendes szakasz, melynek során egyes diákok akár hónapokig nemigen szólnak meg, de a játékos tevékenységekbe szívesen bekapcsolódnak.

Az idegen nyelvi órákon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt már ismert tantárgyak anyagának integrálásával érhető el. Így válik az ismeretlen célnyelvi tanári beszéd érthetővé a diákok számára.

A készségek közül a hallott szöveg értésének fejlesztése a legfontosabb, melynek fejlődését az órai utasítások és a cselekvésre épülő játékos feladatok teljesítéséből követhetjük nyomon. A beszéd az egyszavas válaszoktól (igen, nem, név, szín, szám stb.), a memorizált, elemezetlen nagyobb egységek használatáig terjed (köszönés, mondóka, körjáték, dal). Természetes része a gyerekek órai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, melyet visszajelzésként, megerősítésként használnak a tanár célnyelvhasználatával párhuzamosan.

A követelmények a természetes nyelvelsajátítás folyamatát tükrözve a szó és az egyszerű mondat szintjén mozognak. Az olvasás és írás bevezetésével célszerű várni, míg a gyerekekben felmerül erre az igény. A tanulók a kezdő szakasz végére az európai minimumszint felét, azaz az A1- szintet érik el.

Az általános iskola ötödik évfolyamának megkezdésekor a tanulók megértik a tanár kéréseit, óravezetését, ismerősek a feladattípusok, órai tevékenységek, motiváltak, bíznak magukban, és néhány alapvető stratégiát már használnak.

A négy tanév céljai között első helyen áll a motiváció fenntartása, a gyerekek sikerélményhez juttatása értelmes munkával. Továbbra is a receptív készségek (hallott és olvasott szöveg értése) fejlesztése áll a középpontban, mivel a produktív készségeket (beszéd és írás) a receptív készségek közvetve fejlesztik. Az évek előrehaladtával egyre nagyobb

hangsúlyt kap a beszédképesség. Lényeges nevelési cél a diákok olvasási igényének kialakítása és fejlesztése érdekes, könnyített vagy eredeti, illusztrált hosszabb szövegek olvastatásával.

A témakörök felölelik a tanterv egyéb tantárgyi tartalmait, hiszen a nyelvet nem önmagáért használjuk, hanem információszerezésre, illetve információ-feldolgozásra. A kereszttantervi törekvések hozzájárulnak az idegen nyelvi tananyag érthetővé tételéhez, de a tartalmakat más szempontból, másképp csoportosítva dolgozzuk fel, nehogy unalmassá váljanak.

A 10–14 éves korosztály nyelvelsajátítása során jobban támaszkodik memóriájára, mint a célnyelv szabályrendszerére, de egyre inkább képes szabályszerűségeket észrevenni a nyelvben. A szabályok ismerete ugyanakkor csak kismértékben segíti nyelvi fejlődésüket. A nyelvhasználatban a folyamatosság erősségük a nyelvhelyességgel szemben, de emellett szükség van a legfontosabb struktúrák automatizálására is. Cél, hogy esetleges nyelvi hibáikat maguk vegyék észre és javítsák, így segíthetjük őket autonóm nyelvtanulóvá válni.

A négy év során a diákoknak el kell jutniuk a nyelvtanulási stratégiák olyan szintű használatához, melyek lehetővé teszik számukra az osztályterem falain kívüli idegen nyelvi hatások (filmek, zene, tévéműsorok, újságok) hasznosítását és az irányított önálló haladást.

Az alapozó szakasz végére a tanulók elérik az európai minimumszintet (A1). A nyolcadik osztály végére nyelvtudásuk eléri azt a mérhető szintet (A2/B1), mellyel képesek ismert témakörökben idegen nyelvű információt megérteni és adni, interakciókban sikerrel részt venni.